

יצחק-לייב פרץ

באַנטשע שווייג

דאָ אויף דער וועלט, האָט באַנטשע שווייגס טויט גאָר קיין איינדרוק
נישט געמאַכט! פֿרעגט עמעצן בחרם: ווער באַנטשע איז געווען, ווי
אַזוי ער האָט געלעבט, אויף וואָס ער איז געשטאַרבן! צי האָט אין
אים דאָס האַרץ געפלאַצט, צי די כוחות זענען אים אויסגעגאַנגען, צי
דער מאַרד-ביין האָט זיך איבערגעבראַכן אונטער אַ שווערער
לאַסט... ווער ווייסט? אפֿשר איז ער גאָר פֿאַר הונגער געשטאַרבן!

אַ פֿערד אין טראַמוויי זאָל פֿאַלן, וואָלט מען זיך מער אינטערעסירט.
עס וואָלטן צייטונגען געשריבן, הונדערטער מענטשן וואָלטן פֿון אַלע
גאַסן געלאָפֿן און די נבֿלה באַקוקט; באַטראַכט אַפֿילו דאָס אָרט, וווּ
די מפֿלה איז געווען...

נאָר דאָס פֿערד אין טראַמוויי וואָלט אויך די זכיה נישט געהאַט, עס
זאָל זיין אַזוי פֿיל פֿערד ווי מענטשן – טויזנט מיליאָן!

באַנטשע האָט שטיל געלעבט און איז שטיל געשטאַרבן; ווי אַ שאַטן
איז ער דורך – דורך אונדזער וועלט!

אויף באַנטשעס ברית האָט מען קיין וויין נישט געטרונקען, עס האָבן
קיין כוסות געקלונגען! צו בר-מצווה האָט ער קיין קלינגענדיקע
דרשה נישט געזאָגט... געלעבט האָט ער ווי אַ גרוי קליין קערנדל
זאַמד ביים ברעג פֿון ים. צווישן מיליאָנען זיינס-גלייכן; און, אַז דער
ווינט האָט'ן אויפֿגעהויבן און אויף דער אַנדערער זייט ים
אַריבערגעיאָגט, האָט עס קיינער נישט באַמערקט!

ביים לעבן האָט די נאַסע בלאָטע קיין צייכן פֿון זיין פֿוס נישט באַהאַלטן? נאָכן טויט – האָט דער ווינט דאָס קליינע ברעטל פֿון זיין קבֿר אומגעוואָרפֿן; דעם קברנס ווייב האָט עס געפֿונען ווייט פֿון קבֿר און דערביי אַ טעפל קאַרטאָפֿל אָפּגעקאַכט... עס איז דריי טעג נאָך באַנטשעס טויט, פֿרעגט דעם קברן בחרם, וווּ ער האָט'ן געלעגט!

וואָלט באַנטשע אַ מצבֿה געהאַט, וואָלט אפֿשר איבער הונדערט יאָר אַן אַלטערטום-פֿאַרשער זי געפֿונען, און דער נאָמען "באַנטשע שווייג" וואָלט נאָך אַמאָל איבערגעקלונגען אין אונדזער לופֿט.

אַ שאָטן! זיין פֿאַטאָגראַפֿיע איז נישט געבליבן ביי קיינעם אין מוח, ביי קיינעם אין האַרץ; עס איז פֿון אים קיין זכר געבליבן!

"קיין קינד, קיין רינד"; עלנט געלעבט – עלנט געשטאָרבן!

ווען נישט דער מענטשלעכער גערודער, וואָלט אפֿשר עמעצער אַמאָל דערהערט ווי באַנטשעס מאַרד-ביין האָט אונטער דער לאַסט געקנאַקט; וואָלט די וועלט מער צייט געהאַט, וואָלט עמעצער אפֿשר אַמאָל באַמערקט, אַז באַנטשע (אויך אַ מענטש) האָט לעבעדיקערהייט צוויי אויסגעלאָשענע אויגן און שרעקלעך איינגעפֿאַלענע באַקן; אַז אַפֿילו ווען ער האָט גאָר שוין קיין לאַסט ניט אויף די פלייצעס, איז אים אויך דער קאַפּ צו דער ערד געבויגן, גלייך ער וואָלט לעבעדיקערהייט זיין קבֿר געזוכט! וואָלטן אַזוי ווייניק מענטשן ווי פֿערד אין טראַמוויי געווען, וואָלט אפֿשר אַמאָל עמעצער געפֿרעגט: וווּ איז באַנטשע אַהינגעקומען?!

ווען מען האָט באַנטשען אין שפיטאַל אַריינגעפֿירט, איז זיין ווינקל אין סוטערינע נישט ליידיק געבליבן – עס האָבן דערויף צען זיינס גלייכן געוואָרט, און צווישן זיך דעם ווינקל "אין פֿלוס" ליציטירט; ווען מען האָט'ן פֿון שפיטאַל-בעט אין טויטן-שטיבל אַריינגעטראָגן, האָבן אויפֿן בעט צוואַנציק אַרעמע קראַנקע געוואָרט... ווען ער איז אַרויס פֿון טויטן-שטיבל – האָט מען צוואַנציק הרוגים פֿון אונטער אַן איינגעפֿאַלן הויז געבראַכט – ווער ווייסט ווי לאַנג ער וועט רויק ווינען אין קבֿר? ווער ווייסט וויפֿל עס וואָרטן שוין אויף דעם שטיקל פּלאַץ....

שטיל געבוירן, שטיל געלעבט, שטיל געשטארבן און נאך שטילער
באגראבן.

* * * * *

נאך נישט אזוי איז געווען אויף יענער וועלט! דארטן האט
באנטשעס טויט א גרויסן איינדרוק געמאכט!

דער גרויסער שופר פון משיח ציטן האט געקלונגען אין אלע זיבן
הימלען: באנטשע שווייג איז נפטר געווארן! די גרעסטע מלאכים
מיט די ברייטסטע פליגל זענען געפלוין און איינער האט דעם
אנדערן איבערגעגעבן: באנטשע איז "נתבקש געווארן בישיבה של
מעלה!" אין גן-עדן איז א רעש, א שמחה, א גערודער: "באנטשע
שווייג! א שפאס באנטשע שווייג!"

יונגע מלאכימלעך מיט בריליאנטענע אייגעלעך, גאלדענע
דראטארבעטנדיקע פליגעלעך און זילבערנע פאנטאפעלעך זענען
באנטשען אנטקעגנגעלאפן מיט שמחה! דער גערויש פון די פליגל,
דאס קלאפן פון דע פאנטאפעלעך און דאס פריילעכע לאכן פון די
יונגע, פרישע, רויזיקע מיילעכלעך האט פארפולט אלע הימלען און
איז צוגעקומען ביז צום פסא-הכבוד, און גאט אליין האט אויך שוין
געוויסט, אז באנטשע שווייג קומט!

אברהם אבינו האט זיך אין טויער פון הימל געשטעלט, די רעכטע
האנט אויסגעשטרעקט צום ברייטן "שלום עליכם" און א זיסער
שמייכל שיינט אזוי העל אויף זיין אלטן פנים!

וואס רעדלט אזוי אין הימל?

דאס האבן צוויי מלאכים אין גן-עדן אריין פאר באנטשעס וועגן א
גינגאלדענע פאטערשטול אויף רעדלעך געפירט!

וואס האט אזוי העל געבליצט?

דאס האט מען דורכגעפירט א גאלדענע קרוין מיט די טייערסטע
שטיינער געזעצט! אלץ פאר באנטשען!

נאָך פֿאַרן פסק פֿון בית-דין של מעלה? פֿרעגן די צדיקים
פֿאַרוואָנדערט און נישט גאָר אָן קנאה.

— אַ! ענטפֿערן די מלאַכים, דאָס וועט זיין אַ פראָסטע פוסטע
פֿאַרמע! קעגן באַנטשע שווייג וועט אַפֿילו דער קטיגור קיין וואָרט
אין מויל נישט געפֿינען! די "דיעלע" וועט דויערן פֿינף מינוט! - - איר
שפילט זיך מיט באַנטשע שווייג! —

אַז די מלאַכימלעך האָבן באַנטשען געכאַפט אין דער לופֿט און
אָפּגעשפילט אים אַ זעמער; אַז אַברהם אָבינו האָט אים ווי אַן אַלטן
קאַמעראַד די האַנט געשאַקלט; אַז ער האָט געהערט, אַז זיין שטול
איז גרייט אין גן-עדן; אַז אויף זיין קאַפּ וואָרט אַ קרוין; אַז אין
בית-דין של מעלה וועט מען איבער אים קיין וואָרט נישט רעדן —
האָט באַנטשע, גלייך ווי אויף יענער וועלט, געשוויגן פֿאַר שרעק! עס
איז אים דאָס האַרץ אַנטגאַנגען! ער איז זיכער, אַז דאָס מוז זיין אַ
חלום, אָדער אַ פראָסטער טעות!

ער איז צו ביידע געווינט! נישט איין מאָל האָט אים אויף יענער
וועלט געחלומט, אַז ער קלויבט געלט אויף דער פֿאַדלאַגע, גאַנצע
אוצרות ליגן... און אויפֿגעכאַפט האָט ער זיך נאָך אַ גרעסערער קבצן
ווי נעכטן... נישט איין מאָל האָט אים עמעץ פֿאַר טעות
צוגעשמייכלט, אַ גוט וואָרט געזאָגט און איבערגעדרייט זיך און
אויסגעשפיגן...

— מיין מזל. — טראַכט ער — איז שוין אַזוי!

און ער האָט מורא געהאַט די אויגן אויפֿצוהייבן, דער חלום זאָל
נישט פֿאַרשווינדן; ער זאָל זיך נישט אויפֿכאַפֿן ערגעץ אין אַ הייל
צווישן שלאַנגען און עקדעשן! ער האָט מורא פֿון מויל אַ קלאַנג
אַרויסצולאָזן, מיט אַ גליד אַ ריר צו טאָן — מען זאָל אים נישט
דערקענען און אַוועקשליידערן אויף כּף-הקלע..

ער ציטערט און הערט נישט די מלאַכימס קאַמפּלימענטן, זעט נישט
זייער טאַנצן אַרום אים, ער ענטפֿערט נישט אַברהם אָבינו אויפֿן

הערצלעכן "שלום עליכם", און – געפֿירט צום בית-דין של מעלה – זאָגט ער אים קיין "גוט מאָרגן" נישט...

אויסער זיך איז ער פֿאַר שרעק!

און זיין שרעק איז נאָך גרעסער געוואָרן, אַז ער האָט, נישט ווילנדיק, דערזען די פּאָדלאָגע פֿון בית-דין של מעלה. סאַמע אַלאַבאַסטער מיט בריליאַנטן! "אויף אַזאַ פּאָדלאָגע שטייען מיינע פֿיס!" – ער ווערט אין גאַנצן פֿאַרשטאַרט! "ווער ווייסט וועלכן גבֿיר, וועלכן רבֿ, וועלכן צדיק מען מיינט... ער וועט קומען – וועט זיין מיין פֿינצטערער סוף!"

פֿאַר שרעק האָט ער אַפֿילו נישט געהערט ווי דער פרעזידענט האָט בפֿירוש אויסגערופֿן: "די דיעלע פֿון באַנטשע שווייג!" און, דערלאַנגענדיק דעם מליץ יושר די אַקטן, געזאָגט: "לעז, נאָר בקיצור!"

מיט באַנטשען דרייט זיך דער גאַנצער סאַלאָן. עס רוישט אים אין די אויערן. אינעם גערויש הערט ער דאָך אַלע מאָל שאַרפֿער און שאַרפֿער דעם מלאכס מליצעס זיס קול ווי אַ פֿידל:

– זיין נאָמען – הערט ער – האָט אים געפּאַסט ווי צוין אַ שלאַנק לייב אַ קלייד פֿון אַן אַרטיסט אַ שניידערס האַנט.

– וואָס רעדט ער? – פֿרעגט זיך באַנטשע, און ער הערט ווי אַן אומגעדולדיקער קול האַקט אים איבער און זאָגט:

– נאָר אַן משלים!

– ער האָט זיך קיין מאָל – הייבט ווייטער אַן דער מליץ יושר – אויף קיינעם נישט געקלאָגט, נישט אויף גאָט, נישט אויף לייט; אין זיין אויג האָט קיין מאָל נישט אויפֿגעפֿלאַמט קיין פֿונק פֿון האַס, ער האָט עס קיין מאָל נישט אויפֿגעהויבן מיט אַ פרעטענזיע צום הימל.

באַנטשע פֿאַרשטייט ווייטער נישט אַ וואָרט, און דאָס האַרטע קול שלאָגט ווייטער איבער:

– אַן רעטאָריק!

- איוב האָט נישט אויסגעהאַלטן. ער איז אומגליקלעכער געווען –
- פֿאַקטן, טרוקענע פֿאַקטן! רופֿט נאָך אומגעדולדיקער דער פרעזעס.
- צו אַכט טאָג האָט מען אים מל געווען –
- נאָר אָן רעאַליזם!
- אַ מוהל אַ פֿושער האָט דאָס בלוט נישט פֿאַרהאַלטן –
- ווייטער!"
- ער האָט אַלץ געשוויגן (פֿירט ווייטער דער מליץ יושר) אַפֿילו ווען די מוטער איז אים געשטאַרבן און ער האָט צו דרייצן יאָר אַ שטיפֿמאַמע באַקומען... אַ שטיפֿמאַמע אַ שלאַנג, אַ מרשעת....
- מיינט מען דאָך אפֿשר פֿאַרט מיד? טראַכט באַנטשע –
- אָן אינסינואַציעס אויף דריטע פערזאָנען, ביזערט זיך דער פרעזעס.
- זי פֿלעגט אים קאַרגן דעם ביסן... אייערנעכטיק פֿאַרשימלט ברויט... האָר-פֿלאַקס פֿאַר פֿלייש... און זי האָט קאַווע מיט סמעטענע געטרונקען –
- צו דער זאָך! שרייט דער פרעזעס.
- זי האָט אים פֿאַר דאָס קיין נעגל נישט געקאַרגט און זיין ברוין-און-בלוי לייב פֿלעגט אויסקוקן דורך אַלע לעכער פֿון זיינע פֿאַרשימלט-צערעסענע קליידער... ווינטער אין די גרעסטע פֿרעסט האָט ער איר באַרוועס אויפֿן הויף האָלץ געהאַקט, און די הענט זענען צו יונג און צו שוואַך געווען, די קלעצלעך צו דיק, די האַק צו שטומפֿיק... נישט איין מאָל האָט ער זיך די האַנט פֿון די געלענקן אויסגעריסן, נישט איין מאָל האָט ער זיך די פֿיס אָפּגעפֿרוירן, נאָר געשוויגן האָט ער, אַפֿילו זיך פֿאַרן פֿאַטער –

– פֿאַרן שיכור! לאַכט אַרײַן דער קטיגור, און באַנטשען ווערט
קאַלט אין אַלע אַבֿרים –

– נישט געקלאָגט, ענדיקט דער מליץ יושר דעם זאַץ.

– און שטענדיק עלנט – פֿירט ער ווייטער – קיין חבֿר, קיין תלמוד-
תורה, קיין חדר... קיין גאַנץ בגד... קיין פֿרייע מינוט –

– פֿאַקטן – רופֿט ווייטער דער פרעזעס.

– ער האָט געשוויגן אַפֿילו שפעטער, ווען דער פֿאַטער האָט'ן
שיפורערהייט אַ מאָל אָנגעכאַפט בײַ די האָר און אין מיטן אַ
שנייענדיקער ווינטער-נאַכט אַרויסגעוואָרפֿן פֿון שטוב! ער האָט זיך
שנעל אויפֿגעהויבן פֿון שניי און איז אַנטלאָפֿן וווּ די אויגן האָבן אים
געטראָגן...

אויפֿן גאַנצן וועג האָט ער געשוויגן... בײַם גרעסטן הונגער האָט ער
נאָר מיט די אויגן געבעטלט!

ערשט אין אַ שווינדלענדיקער, נאַסער פֿרילינג-נאַכט, איז ער אין אַ
גרויסער שטאַט אַרייַנגעקומען, ער איז אַרײַן ווי אַ טראָפֿן אין אַ ים
און דאָך האָט ער די אייגענע נאַכט אין אַרעסט פֿאַרבראַכט... ער
האָט געשוויגן, נישט געפֿרעגט פֿאַרוואָס, פֿאַר ווען? ער איז אַרויס און
די שווערסטע אַרבעט געזוכט! נאָר ער האָט געשוויגן!

שווערער פֿאַר דער אַרבעט איז געווען זי צו געפֿינען – ער האָט
געשוויגן!

באָדנדיק זיך אין קאַלטן שווייס, צוזאַמענגעדריקט אונטער דער
שווערסטער לאַסט, בײַם גרעסטן קראַמפּ אין ליידיקן מאָגן – האָט
ער געשוויגן!

באַשפּריצט פֿון פֿרעמדער בלאָטע, באַשפיגן פֿון פֿרעמדע מיילער,
געיאָגט פֿון טראָטואַרן מיט דער שווערסטער לאַסט אַראָפּ אין גאַסן
טשווישן דראָזשקעס, קאַרעטן און טראַמווייס, קוקנדיק יעדע מינוט
דעם טויט אין די אויגן אַרײַן – האָט ער געשוויגן!

ער האָט קיינמאָל נישט איבערגערעכנט, וויפֿל פֿוד לאָסט עס קומט
אויס אויף אַ גראָשן, וויפֿל מאָל ער איז געפֿאלן בײַ יעדן גאַנג פֿאַר אַ
דרייער, וויפֿל מאָל ער האָט שיר נישט די נשמה אויסגעשפיגן,
מאַנענדיק זײַן פֿאַרדינסט; ער האָט נישט גערעכנט, נישט זײַן, נישט
יענעמס מזל, נאָר געשוויגן!

זײַן אייגן פֿאַרדינסט האָט ער אויך נישט הויך געמאַנט! ווי אַ
בעטלער האָט ער זיך בײַ דער טיר געשטעלט, און אין די אויגן האָט
זיך אַ הינטישע בקשה געמאַלט! "קום שפעטער" און ער איז
פֿאַרשוונדן שטיל ווי אַ שאַטן, פֿדי שפעטער נאָך שטילער
אויסצובעטלען זײַן פֿאַרדינסט!

ער האָט אַפֿילו געשוויגן, ווען מען פֿלעגט אים אָפֿרייסן פֿון זײַן
פֿאַרדינסט, אָדער אַרייַנוואַרפֿן אַ פֿאַלשע מטבעה! ...
ער האָט אַלץ געשוויגן...

— מיינט מען דאָך טאַקע מיד! טרייסט זיך באַנטשע.

— איין מאָל — פֿירט ווייטער דער מליץ יושר נאָך אַ טרונק וואָסער —
איז אין זײַן לעבן אַן ענדערונג געשען... עס איז דורכגעפֿלויגן אַ
קאָטש אויף גומענע רעדער מיט צעפֿלאָשעטע פֿערד... דער שמייסער
איז שוין לאַנג פֿון ווייטנס געלעגן מיט אַ צעשפּאַלטענעם קאַפּ אויפֿן
ברוק... פֿון די דערשראָקענע פֿערדס מײַלער שפּריצט דער שוים, פֿון
אונטער די פּאָדקאָוועס יאָגן זיך פֿונקען, די אויגן בלישטשען ווי
ברענענדיקע שטורקאַצן אין אַ פֿינצטערער נאַכט — און אין קאָטש
זיצט נישט טויט נישט לעבעדיק אַ מענטש!

און באַנטשע האָט די פֿערד פֿאַרהאַלטן!

און דער געראַטעוועטער איז געווען אַ ייד אַ בעל-צדקה און האָט
באַנטשען די טובֿה נישט פֿאַרגעסן!

ער האָט אים דעם געהרגעטנס בײַטש איבערגעגעבן; באַנטשע איז אַ
שמייסער געוואָרן! נאָך מער — ער האָט אים חתונה געמאַכט, נאָך
מער — ער האָט אים אַפֿילו מיט אַ קינד פֿאַרזאָרגט —

און באַנטשע האָט אַלץ געשוויגן!

– מיד מיינט מען, מיד! באַפֿעסטיקט זיך באַנטשע אין דער דעה, און האָט דאָך נישט די העזה אָן אויג צו וואַרפֿן אויפֿן בית-דין של מעלה..."

ער הערט זיך ווייטער איין צום מלאך מליץ :

– ער האָט געשוויגן אַפֿילו ווען זיין בעל-טובֿה האָט אין קורצן באַנקראַטירט און אים זיין לוינ נישט באַצאָלט...

ער האָט געשוויגן אַפֿילו ווען דאָס ווייב איז פֿון אים אַנטלאָפֿן און איבערגעלאָזט אים אַ קינד פֿון דער ברוסט...

ער האָט געשוויגן אַפֿילו מיט פֿופֿצן יאָר שפּעטער, ווען דאָס קינד איז אויסגעוואַקסן און גענוג שטאַרק געווען – באַנטשען אַרויסצוואַרפֿן פֿון שטוב...

– מיד מיינט מען, מיד! פֿרייט זיך באַנטשע.

– ער האָט אַפֿילו געשוויגן – הייבט אָן ווייכער און טרויעריקער דער מלאך מליץ – ווען דער אייגענער בעל-טובֿה האָט זיך מיט אַלע אויסגעגלייכט, נאָר אים קיין גראַשן סחירות נישט צוריקגעגעבן – און אַפֿילו דעמאָלט, ווען ער איז באַנטשען (ווייטער פֿאַרנדיק אויף אַ קאָטש מיט גומענע רעדער און פֿערד ווי לייבן) איבערגעפֿאַרן....

ער האָט אַלץ געשוויגן! ער האָט אַפֿילו דער פּאָליציי נישט געזאָגט, ווער עס האָט אים צורעכטגעמאַכט...

ער האָט געשוויגן אַפֿילו אין שפיטאַל, וווּ מען מעג שוין שרייען!

ער האָט געשוויגן אַפֿילו ווען דער דאָקטאָר האָט אָן פֿופֿצן קאָפּעקעס נישט געוואָלט צוגיין צו זיין בעט, און דער וועכטער, אָן פֿינף קאָפּעקעס - טוישן אים די וועש!

ער האָט געשוויגן ביים גוססן – ער האָט געשוויגן ביים שטאַרבן!....
קיין וואָרט קעגן גאָט, קיין וואָרט קעגן לייט!

– דיקסי!

באַנטשע הייבט אָן ווייטער צו ציטערן אויפֿן גאַנצן לייב. ער ווייסט
אַז נאָכן מליץ יושר גייט דער קטיגור! ווער ווייסט וואָס דער וועט
זאָגן! באַנטשע אליין האָט זיין לעבן נישט געדענקט. נאָך אויף יענער
וועלט האָט ער יעדע מינוט די פֿריערדיקע פֿאַרגעסן... דער מלאך-
מליץ האָט אים אַלץ דערמאָנט....ווער ווייסט וואָס דער קטיגור וועט
אים דערמאָנען!

– רבותי! הייבט אָן אַ שאַרף-שטעכנדיק-ברענדיק קול – נאָר ער
האַקט אָפּ –

– רבותי, הייבט ער נאָך אַ מאָל אָן, נאָר ווייכער און האַקט ווייטער
אָפּ.

ענדלעך הערט זיך, פֿון דעם אייגענעם האַלדז אַרויס, כמעט אַ ווייך
קול:

– רבותי! ער האָט געשוויגן! וועל איך אויך שווייגן!

עס ווערט שטיל – און פֿון פֿאַרנט הערט זיך אַ נייע ווייכע
ציטערדיקע שטימע:

– באַנטשע, מיין קינד באַנטשע! רופֿט אים ווי אַ האַרפע... מיין
האַרציק קינד באַנטשע!

אין באַנטשען צעוויינט זיך דאָס האַרץ...ער וואַלט שוין אַצינד די
אויגן געעפֿנט, נאָר זיי זענען פֿאַרפֿינצטערט פֿון טרערן... עס איז אים
אַזוי זיס-וויינענדיק קיין מאָל נישט געווען... "מיין קינד," "מיין
באַנטשע" – זייט די מוטער איז געשטאַרבן, האָט ער אַזאַ קול און
אַזוינע ווערטער נישט געהערט –

— מיין קינד! פֿירט ווייטער דער אַב-בית-דין — דו האָסט אַלץ געליטן
און געשוויגן! עס איז נישטאָ קיין גאַנץ גליד, קיין גאַנץ ביינדל אין
דיין לייב אָן אַ וונד, אָן אַ בלוטיק אָרט, עס איז נישטאָ קיין איין
באַהאַלטן אָרט אין דיין נשמה, וווּ עס זאָל נישט בלוטן... און דו
האָסט אַלץ געשוויגן...

דאָרט האָט מען זיך נישט פֿאַרשטאַנען דערויף! דו אליין האָסט גאָר
אפֿשר נישט געוויסט, אַז דו קענסט שרייען, און אַז פֿון דיין געשריי
קענען יריחוס מויערן ציטערן און איינפֿאַלן! דו אליין האָסט פֿון דיין
פֿאַרשלאָפֿענעם כּוח נישט געוויסט...

אויף יענער וועלט האָט מען דיין שוויגן נישט באַלוינט, נאָר דאָרט
איז דער עולם-השקר, דאָ, אויפֿן עולם-האמת וועסטו דיין לוינ
באַקומען!

דיר וועט דאָס בית-דין של מעלה נישט משפטן, דיר וועט עס נישט
פסקענען. דיר וועט עס קיין חלק נישט אויס- און נישט אפֿטיילן:
נעם דיר, וואָס דו ווילסט! אַלעס איז דיין!

באַנטשע הייבט דאָס ערשטע מאָל די אויגן אויף! ער ווערט ווי
פֿאַרבלענדט פֿון דער ליכט פֿון אַלע זייטן. אַלעס בלאַנקט, אַלעס
בלישטשעט, פֿון אַלעס יאָגן שטראַלן: פֿון די ווענט, פֿון די פֿלים, פֿון
די מלאַכים, פֿון די דינים! סאַמע ענגלען!

ער לאָזט די מידע אויגן אַראָפּ!

— טאַקע! — פֿרעגט ער מסופק און פֿאַרשעמט.

— זיכער! — ענטפֿערט פֿעסט דער אַב-בית-דין! זיכער, זאָג איך דיר,
אַז אַלעס איז דיין. אַלעס אין הימל געהער צו דיר! קלייב און נעם,
וואָס דו ווילסט, דו נעמסט נאָר ביי דיר אליין!

— טאַקע? פֿרעגט באַנטשע נאָך אַ מאָל, נאָר שוין מיט אַ זיכערן קול.

— טאַקע! טאַקע! טאַקע! — ענטפֿערט מען אים אויף זיכער פֿון אַלע
זייטן.

– נו, אויב אזוי – שמייכלט באַנטשע – וויל איך טאַקע אַלע טאָג, אין
דער פֿרי אַ הייסע בולקע מיט פֿרישער פוטער!

דינים און מלאכים האָבן אַראָפּגעלאָזט די קעפּ פֿאַרשעמט; דער
קטיגור האָט זיך צעלאַכט.

באַאַרבעט און צוגעגרייט פֿון לאָה קריקון, לעאָנאַרד פראַגער,
נח מילער און רפֿאל פֿינקל

Copyright © 2001 Noyekh Miller and Leonard Prager
All Rights Reserved